

Kulturutskottets betänkande

1988/89:KrU16

Anslag till ersättningar och bidrag till konstnärer

1988/89
KrU16

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande de förslag i proposition 1988/89:100 bil. 10 (utbildningsdepartementet) som under huvudavsnittet F. Kulturverksamhet m.m. lagts fram under rubriken Ersättningar och bidrag till konstnärer (anslag F 4-F 8) samt motioner som väckts i anslutning härtill.

I betänkandet föreslår utskottet vissa ändringar i de förslag som läggs fram i propositionen.

När det gäller visningsersättningen åt bild- och förmkonstnärer föreslår utskottet att det i propositionen föreslagna anslaget om 34 512 000 kr. skall höjas med 3 488 000 kr.

För att åter ge konstnärsnämnden möjlighet att fördela stöd till projekt på filmområdet förordar utskottet enhälligt att konstnärsnämnden skall tillföras 2 milj. kr. Detta föreslås ske genom en minskning av anslaget Filmstöd som utskottet behandlar i betänkandet 1988/89:KrU22.

Utskottet föreslår vidare att anslaget Bidrag till konstnärer utöver regeringens förslag räknas upp med 1 750 000 kr. för vissa närmare angivna ändamål. Av beloppet avser 750 000 kr. engångsanvisningar för ge konstnärsnämnden möjlighet att genomföra en viss utställning och att beställa en statistisk undersökning om konstnärers ekonomiska förhållanden.

När det gäller inkomstgarantier för konstnärer föreslår utskottet för nästa budgetår en ökning med sju garantirum utöver regeringens förslag. Enligt utskottet bör under de två följande budgetåren en ökning ske med ytterligare sammanlagt 13 garantirum.

Sammantaget innefattar utskottets ställningstagande en medelsanvisning som med 5 798 000 kr. överstiger regeringens förslag. Därtill kommer det belopp om 2 000 000 kr. som överförs från ett annat avsnitt av statsbudgeten.

Till betänkandet har fogats 20 reservationer. Reservationerna avser i flertalet fall frågor om storleken av medelsanvisningen till olika ändamål. Utskottets socialdemokratiska ledamöter har, utom då det gäller projektstöd på filmområdet, reserverat sig till förmån för förslagen i propositionen.

Propositionen

Regeringen har

dels under punkt F 4 (s. 341–342) föreslagit riksdagen att till Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer för budgetåret 1989/90 anvisa ett anslag på 34 512 000 kr.,

dels under punkt F 5 (s. 342–344) föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad i propositionen föreslagits angående formerna för beslut om beloppsgränser för konstnärsbidrag,

2. till Bidrag till konstnärer för budgetåret 1989/90 anvisa ett reservationsanslag på 19 193 000 kr.,

dels under punkt F 6 (s. 344–345) föreslagit riksdagen att

1. ta del av vad i propositionen anförs om inkomstgarantins avtrappningsregler,

2. till Inkomstgarantier för konstnärer för budgetåret 1989/90 anvisa ett förslagsanslag på 9 298 000 kr.,

dels under punkt F 7 (s. 346–348) föreslagit riksdagen att

1. godkänna de i propositionen framlagda förslagen till grundbelopp för bibliotekersättningen,

2. till Ersättning åt författare m.fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m.m. för budgetåret 1989/90 anvisa ett förslagsanslag på 64 380 000 kr.,

dels under punkt F 8 (s. 348) föreslagit riksdagen att till Ersättning till rättighetshavare på musikområdet för budgetåret 1989/90 anvisa ett anslag på 3 000 000 kr.

Motioner

1988/89:Kr212 av Alexander Chrisopoulos och Elisabeth Persson (båda vpk) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till avgift vid andrahandsförsäljning av konst i enlighet med vad som anförs i motionen.

1988/89:Kr229 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas

4. att riksdagen till konstnärnämnden (F 5) anvisar 500 000 kr. för budgetåret 1989/90 utöver vad regeringen föreslagit för en kartläggning genom statistiska centralbyrån av konstnärernas ekonomiska situation,

5. att riksdagen godkänner de i motionen förordade riktlinjerna för inrättande av Sveriges komponistfond och Sveriges musikerfond den 1 juli 1989,

6. att riksdagen under ett nytt anslag under åttonde huvudtiteln till Sveriges komponistfond för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 2 115 000 kr.,

7. att riksdagen under ett nytt anslag under åttonde huvudtiteln till Sveriges musikerfond för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 765 000 kr.,

8. att riksdagen till Bidrag till konstnärer (F 5) för budgetåret 1989/90 anvisar 1 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

9. att riksdagen till Bidrag till konstnärer (F 5) för budgetåret 1989/90 anvisar 1,7 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit för bidrag till scen- och filmkonstnärer samt danskonstnärer.

10. att riksdagen till Bidrag till konstnärer (F 5) för budgetåret 1989/90 anvisar 1 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit för bidrag till utställningar och ateljéarbete utomlands.

11. att riksdagen under ett nytt anslag under åttonde huvudtiteln till konstnärsnämnden för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 2 milj. kr. för projekt på filmområdet.

12. att riksdagen till Inkomstgarantier för konstnärer (F 6) för budgetåret 1989/90 anvisar 900 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

1988/89:Kr239 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen till Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer för budgetåret 1989/90 anslår 3 488 000 kr. utöver vad regeringen har föreslagit.

2. att riksdagen till Bidrag till konstnärer för budgetåret 1989/90 anslår 3 600 000 kr. utöver vad regeringen har föreslagit avseende a) en generell höjning med 15 % (+2 600 000 kr.), b) ökat stöd till utställningar i utlandet och till stipendier för arbete i ateljéer utomlands (+1 000 000 kr.).

3. att riksdagen beslutar att inrätta Sveriges komponistfond och Sveriges musikerfond fr.o.m. den 1 juli 1989 inom myndigheten konstnärsnämnden.

4. att riksdagen till komponistfonden under ett nytt anslag för budgetåret 1989/90 anslår 2 115 000 kr..

5. att riksdagen till musikerfonden under ett nytt anslag för budgetåret 1989/90 anslår 765 000 kr..

6. att riksdagen beslutar att anslaget F 5. Bidrag till konstnärer minskas med 1 000 000 kr., motsvarande den nuvarande anslagsposten för särskilda insatser för upphovsmän på musikområdet och musiker och sångare, som förs till komponist- och musikerfonderna.

7. att riksdagen beslutar att konstnärsnämnden från anslaget G 2. Filmstöd tillförs 2 000 000 kr. för stöd till filmprojekt.

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att antalet inkomstgarantier under mandatperioden skall ökas med 20, varav sju fr.o.m. den 1 juli 1989.

9. att riksdagen beslutar att till konstnärsnämnden för budgetåret 1989/90 anslå 500 000 kr. för en undersökning av kulturarbetarnas ekonomiska förhållanden.

Yrkande 7 i motionen behandlas i utskottets betänkande 1988/89:KrU22 såvitt avser medelsanvisning under anslaget G 2.

1988/89:Kr240 av Kaj Nilsson (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att av medel tilldelade Svenska Filminstitutet under Filmstöd (G 2) 2 milj. kr. omfördelas till konstnärsnämnden.

Motionen behandlas i utskottets betänkande 1988/89:KrU22 såvitt avser medelsanvisning under anslaget G 2.

1988/89:Kr273 av Ingrid Sundberg m.fl. (m) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en undersökning om kulturarbetarnas förhållanden.

1988/89:Kr303 av Oskar Lindkvist och Barbro Evermo Palmerlund (båda s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att, inom ramen för anslaget G 2. Filmstöd (prop. 1988/89:100, bil. 10) 2 milj. kr. bör tillföras konstnärsnämnden för fördelning bland fria filmare i enlighet med de riktlinjer som angivits i motionen.

Motionen behandlas i utskottets betänkande 1988/89:KrU22 såvitt avser medelsanvisning under anslaget G 2.

1988/89:Kr314 av Ingrid Sundberg m.fl. (m) vari yrkas

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ersättning till tonsättare och fonogramartister,

14. att riksdagen till F 4. Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer för budgetåret 1989/90 anvisar ett anslag på 40 512 000 kr.,

15. att riksdagen till F 5. Bidrag till konstnärer m.m. för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag av 20 193 000 kr.,

16. att riksdagen till F 6. Inkomstgarantier för konstnärer för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag av 10 298 000 kr.

1988/89:Kr329 av Karin Ahrland m.fl. (fp,m,c,vpk,mp) vari yrkas att riksdagen under anslaget F 5 i bil. 10 till budgetpropositionen anslår 250 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

1988/89:Kr353 av Inger Schörling m.fl. (mp) vari yrkas

4. att riksdagen anvisar 52 312 000 kr. till Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer (F 4),

5. att riksdagen till Inkomstgarantier för konstnärer (F 6) anvisar 10 198 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

6. att riksdagen till Ersättning åt författare m.fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m.m. anvisar 8 900 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit.

1988/89:Kr355 av Jan Hyttring m.fl. (c) vari yrkas

5. att riksdagen beslutar att till Konstnärsnämnden anvisa 500 000 kr. för statistisk undersökning av kulturarbetarnas inkomstförhållanden i enlighet med vad som anges i motionen,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om hanteringen av frågan om vidareförsäljningsavgift på konst.

7. att riksdagen beslutar medge att regeringen bemyndigar konstnärsnämnden att utse ytterligare sex till sju innehavare av inkomstgaranti samt att till följd härav ramen för anslaget F 6 Inkomstgarantier för konstnärer vidgas med 600 000 kr. till 9 898 000 kr.,

11. att riksdagen till F 5. Bidrag till konstnärer anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 1 000 000 kr. förhöjt anslag om 20 193 000 kr. varvid förhöjningen skall nyttjas för utställningar och ateljévistelser utomlands i enlighet med vad som anges i motionen.

Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer (F 4)

Från anslaget utgår ersättning till bild- och formkonstnärer för att deras verk i offentliga institutioners ägo visas för allmänheten eller används på annat allmännyttigt sätt (visningsersättning). Till sådan ersättning utgår under innevarande budgetår ett anslag av 33 169 000 kr. För budgetåret 1989/90 föreslår regeringen ett anslag av 34 512 000 kr.

I tre motioner yrkas en uppräknig av anslaget utöver regeringens förslag.

Motionärerna bakom motion Kr353 (mp) vill ha en höjning med 17,8 milj. kr. (yrkande 4). I motion Kr314 (m) yrkas att till visningsersättning anvisas ett belopp som med 6 milj. kr. överstiger regeringens förslag (yrkande 14). Motionärerna bakom motion Kr239 föreslår en sådan ökning av anslaget med 3 488 000 kr. (yrkande 1). Ett bifall till sistnämnda yrkande skulle innebära att anslaget bestämdes till det belopp som konstnärsnämnden föreslagit.

Utskottet delar den uppfattning som motionärerna ger uttryck för, nämligen att det är angeläget att en betydande uppräknig sker av visningsersättningen. Det finns därvid enligt utskottets uppfattning när det gäller storleken av uppräknigen för nästa budgetår anledning att ta fasta på konstnärsnämndens anslagsframställning. På grund av det anförda tillstyrker utskottet bifall till motion Kr239 yrkande 1, innebärande en uppräknig av anslaget i överensstämmelse med vad konstnärsnämnden begärt. Genom utskottets ställningstagande tillgodoses i viss mån motionerna Kr314 yrkande 14 och Kr353 yrkande 4.

Bidrag till konstnärer (F 5)

Från anslaget lämnas bidrag enligt förordningen (1976:528) om bidrag till konstnärer. Bidragen kan ha formen av konstnärsbidrag eller projektbidrag. Enligt nämnda förordning får ett konstnärsbidrag för närvarande inte överstiga 53 000 kr. per år och mottagare.

Utskottet har inte någon erinran mot regeringens förslag att det i fortsättningen skall ankomma på regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att besluta om beloppsgränser för konstnärsbidragen.

Under anslaget utgår bidrag till konstnärer med för innevarande budgetår 17 397 000 kr. Regeringens förslag för nästa budgetår innebär en uppräknig av anslaget med 1 milj. kr. utöver kompensation för prisutvecklingen m.m. till 19 193 000 kr.

År 1985 avgav konstnärsnämnden en promemoria, Ersättning för biblioteksmusik, med förslag om kollektiv ersättning till upphovsmän och artister på musikområdet för bibliotekens utlåning av noter och fonogram. Förslagen har upprepats av konstnärsnämnden, senast i dess anslagsframställning för nästa budgetår. Enligt promemorian bör ersättning tillföras två särskilda fonder, Sveriges komponistfond och Sveriges musikerfond. Ersättningen för beståndet av noter skulle i sin helhet disponeras för komponisternas räkning, medan ersättningen för beståndet av fonogram skulle delas lika mellan

upphovsmän och utövande musiker och sångare. Konstnärsnämndens arbetsgrupper för upphovsmän på musikområdet och för musiker och sångare skulle ombildas till styrelser för fonderna. Beträffande det närmare innehållet i förslagen hänvisar utskottet till promemorian.

Regeringen överlämnade hösten 1985 konstnärsnämndens promemoria till upphovsrättsutredningen (Ju 1976:02). Promemorian behandlas i anslutning till andra aktuella frågor om biblioteksersättning (se KrU 1986/87:12 s. 31).

Eftersom upphovsmän på musikområdet och fonogramartister för närvarande inte ersätts för den fria biblioteksutlåningen av deras verk beräknas under anslaget fr.o.m. innevarande budgetår medel för särskilda insatser för dessa konstnärsgupper. Medlen är inte direkt relaterade till bibliotekens innehav eller utlåningen av musikalier. Beloppet, för innevarande budgetår 1 milj. kr., har bestämts efter en allmän rimlighetsbedömning. Motiveringen till den särskilda ersättningsformen var bl.a. att upphovsrättsutredningens arbete inte bör föregripas.

I motionerna Kr229 (fp) yrkandena 5–8 och Kr239 (vpk) yrkandena 3–6 framställs krav som i allt väsentligt överensstämmer med konstnärsnämndens förslag i här aktuell del. Motionärerna vill att fonderna för nästa budgetår skall tillföras följande belopp, nämligen Sveriges komponistfond 2 115 000 kr. och Sveriges musikerfond 765 000 kr. Motionärerna föreslår därvid att ett belopp som motsvarar det som för innevarande budgetår beräknas för *särskilda insatser för tonsättare och fonogramartister*, dvs. 1 milj. kr., förs till komponist- och musikerfonderna. Motionärerna bakom motion Kr314 (m) framhåller att tonsättare och fonogramartister bör få ersättning efter samma grunder som gäller för litterära upphovsmän (yrkande 6).

Vid sin prövning förra året av motionsyrkanden av i huvudsak samma innebörd som de i motionerna Kr229 och Kr239 nu aktuella uttalade utskottet att upphovsrättsutredningens arbete inte bör föregripas och att utskottet inte var berett att slå fast den ersättningsprincip som låg bakom förslaget i motionerna. Samtidigt ställde sig utskottet bakom ett i den då aktuella budgetpropositionen framlagt förslag av innebörd att – i enlighet med vad som redovisats i det föregående – 1 milj. kr. skulle beräknas för särskilda insatser för tonsättare och fonogramartister. Utskottet är inte berett att ompröva dessa ställningstaganden. Det anförda innebär således att utskottet avstyrker bifall till motionerna Kr229 och Kr239 i här aktuella delar.

Utskottet är inte berett att med anledning av vad som i här aktuell del anföras i motion Kr314 ompröva ställningstagandet att upphovsrättsutredningens arbete inte bör föregripas. Motionsyrkandet avstyrks därför.

Konstnärsnämnden fördelar konstnär- och projektbidrag som avser bl.a. filmområdet. Utskottet har inhämtat att konstnärsnämnden under förra budgetåret fördelat sammanlagt 765 000 kr. i konstnärsbidrag till filmare och 225 000 kr. till fyra filmprojekt. T.o.m. budgetåret 1983/84 disponerade konstnärsnämnden *särskilda medel för projekt på filmområdet*. Därefter överfördes bidragsgivningen till Svenska Filminstitutet, där fördelningen görs av garantinämnden för kortfilm. I likhet med föregående år föreslår nu

konstnärsnämnden i sin anslagsframställning, med hänvisning till det ökade behovet av stöd på området, att nämnden på nytt tillförs särskilda medel för filmstöd. Konstnärsnämnden hänvisar bl.a. till en skrivelse från Svenska teaterförbundet och Oberoende filmares förbund i juni 1986, vari dessa hemställde att konstnärsnämnden på nytt skulle tillföras särskilda medel för filmstöd. Som skäl anfördes att det saknas ett organ som kan ge bidrag till experimentell film, utan att det samtidigt förutsätts att försöken i varje fall skall resultera i en visningsfärdig produkt, och att den konstnärliga yttrandefriheten och mångfalden skulle öka om det fanns fler organ som gav bidrag till icke kommersiell konstnärligt syftande film.

I fyra motioner framställs yrkanden av innebörd att konstnärsnämnden skall tillföras 2 milj. kr. för projekt på filmområdet. I motionerna Kr229 (fp) yrkande 11, Kr239 (vpk) yrkande 7, Kr240 (mp) och Kr303 (s) yrkas att medel för sådant ändamål tillförs konstnärsnämnden genom att ett belopp om 2 milj. kr. överförs från anslaget G 2. Filmstöd. Motionen Kr355 (c) syftar också den till att konstnärsnämnden skall få inflytande över medel som utgår till det ifrågavarande ändamålet. I motionen föreslås nämligen att, av de medel som beräknas under anslaget G 2, 2 milj. kr. skall få fördelas efter förslag av konstnärsnämnden. I motionerna påpekas bl.a. att de skäl som åberopades för överförandet av medlen till Svenska filminstitutet var att man ville undvika administrativt dubbelarbete. Motionärerna menar att den bidragsgivning som nu föreslås skall syfta till att täcka behov som inte tillgodoses eller på grund av brist på medel tillgodoses i otillräcklig omfattning.

Genom att, vid sidan av den bidragsgivning och övrigt stöd som utgår inom ramen för Svenska Filminstitutets verksamhet, tillföra konstnärsnämnden särskilda medel för filmprojekt skapas förutsättningar för en ökad mångfald vid bidragsgivningen. Utskottet delar motionärernas uppfattning att konstnärsnämnden bör tillföras särskilda medel för projekt på filmområdet. I enlighet med vad som anförts i motionerna bör dessa medel användas som startbidrag till unga filmare, som bidrag till film- och videoexperiment för att i mindre skala pröva en idé och som bidrag till författare av manus till icke kommersiell konstnärligt syftande film. Med tillstyrkande av de yrkanden som framställs i motionerna Kr229, Kr239, Kr240 och Kr303 förordar utskottet att under anslaget skall beräknas 2 milj. kr. till projekt på filmområdet. Syftet bakom det förslag som framställs i motion Kr355 yrkande 12 tillgodoses härmed. I formellt hänseende behandlas yrkandet i betänkandet 1988/89:KrU22, där frågan om medelsanvisningen under anslaget G 2 tas upp.

Konstnärsnämnden skall enligt sin instruktion, vid sidan av uppgiften att besluta om bidrag och ersättningar till konstnärer, hålla sig underrättad om konstnärernas ekonomiska och sociala förhållanden. Några särskilda medel disponerar nämnden inte för detta ändamål. I sin anslagsframställning har nämnden framhållit angelägenheten av att *en kartläggning av konstnärernas ekonomiska och sociala förhållanden* kommer till stånd. Nämnden har därvid erinrat om att den senaste undersökningen rörande dessa förhållanden publicerades år 1981 och att uppgifterna avsåg förhållandena år 1977.

Med hänvisning till vad konstnärsnämnden anfört i sin anslagsframställning yrkas i motionerna Kr229 (fp) yrkande 4, Kr239 (vpk) yrkande 9 och Kr355 (c) yrkande 5 att nämnden tillförs 500 000 kr. för en kartläggning genom statistiska centralbyrån av konstnärernas ekonomiska situation. Även motionärerna bakom motion Kr273 (m) vill att en sådan undersökning skall komma till stånd. Enligt dem bör emellertid arbetet med en sådan undersökning prioriteras så att det ryms inom anslaget till statistiska centralbyrån (yrkande 3).

I budgetpropositionen 1986/87:100 bil. 15 föreslog regeringen en treårig budgettram för perioden t.o.m 1989/90 för statistiska centralbyrån. I propositionen gavs även riktlinjer för bl.a. utveckling av kultur- och mediestatistiken. Enligt vad som anfördes i propositionen avsåg man att framdeles utveckla en kultur- och medieinriktad individstatistik avseende bl.a. kulturarbeters förhållanden. Riksdagen ställde sig bakom regeringens förslag (FiU 1986/87:15:10 rskr. 214). Enligt vad utskottet inhämtat har i ett inom statistiska centralbyrån framtaget utkast till statistikförsörjningsprogram för kultur- och medieområdet för perioden 1990/91–1992/93 tagits upp frågan om en sådan utredning som motionärerna vill få till stånd. Enligt utkastet anser emellertid statistiska centralbyrån att en sådan – under år 1990 planerad – undersökning inte ryms inom byråns anslagsramar.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är angeläget att en kartläggning av konstnärernas ekonomiska och sociala förhållanden kommer till stånd nu. Aktuella kunskaper i dessa frågor är en förutsättning för att samhällets insatser för konstnärerna skall kunna få en inriktning som gör att de kommer till bäst nytta. Med anledning av förslaget i motionerna förordar därför utskottet att konstnärsnämnden tillförs 500 000 kr. för att möjliggöra den ifrågakvarande utredningen. Det förslag som framställts i motion Kr273 avstyrks formellt, men syftet med yrkandet uppnås genom utskottets föregående ställningstagande.

Genom Sveriges bildkonstnärskonstförsäkring ger konstnärsnämnden bl.a. projektbidrag för *utställningar i utlandet*. Vidare finansierar nämnden tillsammans med konstakademien, nämnden för utställningar av nutida svensk konst i utlandet (NUNSKU) och Svenska institutet två ateljéstipendier som ger svenska konstnärer tillfälle att arbeta under ett år i ateljéer, en i New York och en i Berlin.

I motionerna Kr229 yrkande 10, Kr239 yrkande 2 delvis och Kr355 yrkande 11 föreslås att konstnärsnämnden tillförs 1 milj. kr. utöver vad som förelås i propositionen för att ge ökade möjligheter till stöd åt konstnärerna i dessa avseenden. Motionärerna menar att, om nämnda belopp särskilt beräknas för ändamålet, ca 600 000 kr. av nuvarande medel kan frigöras för andra angelägna insatser för bild- och formkonstnärer.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om angelägenheten av ett ökat stöd på området. Bidragen är som framhålls i motionerna av stor betydelse för att sprida kunskap om svensk konst i andra länder och för konstnärernas kontakter med kollegor i andra länder. Motionerna tillstyrks därför i här aktuella delar.

I konstnärsnämndens anslagsframställning anför att nämnden planerar *en särskild utställning* som ett led i en satsning på bättre uppföljning av resultaten från beviljade projektbidrag. Nämnden har därför prioriterat önskemål om särskilda medel härför och framhållit att särskilda medel är en förutsättning för att utställningen skall kunna genomföras utan att möjligheterna att bevilja angelägna projektbidrag beskärs.

I motion Kr329 (fp,m,c,vpk,möp) föreslås att nämnden tillförs det belopp om 250 000 kr. som nämnden begärt för att kunna anordna utställningen.

Som framhålls i propositionen får anordnandet av utställningar med nära anknytning till konstnärsnämndens uppgifter anses utgöra en sådan förvaltningskostnad för vilken anslaget får användas. Utskottet delar emellertid den uppfattning som motionärerna ger uttryck för, nämligen att utställningen är angelägen och att anordnandet av denna utan särskilda resurser skulle medföra en minskning av de medel som kan utdelas till konstnärer. Med hänsyn till det anförda tillstyrker utskottet bifall till motionen.

I motion Kr314 (m) yrkas en uppräknig av anslaget med 1 milj. kr. så att *stipendier* kan utgå till unga konstnärer som bidrag till finansieringen av en första separatutställning.

Utskottet vill nämna att det under förra budgetåret från anslaget till visningsersättning åt bild- och formkonstnärer utgick 207 arbetsbidrag om 20 000 kr. till oetablerade konstnärer. Med hänvisning härtill och till budgetsituationen avstyrker utskottet motionsyrkandet (yrkande 15).

I motion Kr229 föreslås en höjning av anslaget dels med 1 milj. kr. för att medge ett ökat *stöd till frilansande musiker och sångare* (yrkande 8 delvis), dels med 1,7 milj. kr. för att ge ökat stöd till scen- och filmkonstnärer (yrkande 9).

Utskottet konstaterar att regeringen under anslaget F 13 Bidrag till Svenska rikskonserter föreslagit särskilda insatser för frilansande musiker och sångare. Förslaget har tillstyrkts av utskottet i betänkandet 1988/89:KrU17. Med hänvisning härtill och då utskottet inte anser sig kunna tillstyrka ytterligare resursförstärkningar avstyrker utskottet motionen i här aktuell del.

I två motioner framställs yrkanden om *en generell uppräknig av anslaget* i förhållande till regeringens förslag. Motionärerna bakom motion Kr229 (fp) vill ha en sådan generell uppräknig av anslaget med 1 milj. kr. (yrkande 8 delvis). I motion Kr239 (vpk) begärs en motsvarande uppräknig med 2,6 milj. kr. (yrkande 2 delvis).

Med hänsyn till det ekonomiska utrymmet anser sig utskottet inte kunna tillstyrka motionärernas förslag om generella uppräknigar av anslaget. Motionerna avstyrks därför i här aktuella delar.

I sitt av riksdagen i december förra året godkända betänkande 1988/89:KrU7 behandlade utskottet fyra motioner om ett ersättnings- eller avgiftssystem som ger konstnärerna del i det ekonomiska utbytet vid *vidareförsäljning av konst*. I ärendet diskuterades två alternativa lösningar, en som är av upphovsrättslig natur och en som innebär att en offentlighetslig avgift eller skatt tas ut. Motionerna var föremål för remissbehandling, och utskottet

inhämtade yttranden från skatteutskottet och lagutskottet i ärendet.

I betänkandet framhöll utskottet att kulturarbetarnas ekonomiska villkor inte är tillfredsställande trots de insatser som gjorts av stat, landsting och kommun. Inte minst många bildkonstnärer lever under villkor som behöver förbättras. Enligt den mening som utskottet utvecklade i betänkandet finns det tungt vägande argument för ståndpunkten att konstnärerna genom ett ersättnings- eller avgiftssystem skall få del i det ekonomiska utbytet av yrkesmässig vidareförsäljning av konst. Då det gäller ställningstagande till de konkreta motionsyrkandena hänvisade utskottet till att upphovsrättsutredningen tar upp spørsmålet om ersättning till konstnärer vid vidareförsäljning av konst under den nu pågående etappen av utredningsarbetet. I likhet med lagutskottet ansåg kulturutskottet att det är nödvändigt att man avvaktar utredningens ställningstagande till frågan om sådan ersättning. När utredningens redovisning i detta hänseende föreligger bör, enligt det ställningstagande som utskottet redovisade i betänkandet, det i ärendet aktuella spørsmålet i hela sin vidd tas upp till prövning av regeringen.

Frågor om vidareförsäljning av konst tas nu upp i två motioner. Motionärerna bakom motion Kr355 (c) vill att ett arbete som syftar till att ta fram förslag om en avgift vid vidareförsäljning av konst bedrivs parallellt med upphovsrättsutredningens arbete så att inte onödigt dröjsmål uppstår (yrkande 6). I motion Kr212 (vpk) begärs att ett förslag till sådan avgift tas fram utan avvaktan på upphovsrättsutredningens arbete.

Enligt utskottets uppfattning har inte förekommit något som ger anledning till annat ställningstagande än det som utskottet intog i december 1988. Motionerna avstyrks i här aktuella delar.

Inkomstgarantier för konstnärer (F 6)

De medel som anvisas under anslaget är avsedda för inkomstgarantier för konstnärer. Sådan garanti kan beviljas konstnärer som står för konstnärlig verksamhet av hög kvalitet och stor betydelse för svenskt kulturliv. Beslut om innehavare av inkomstgaranti fattas av regeringen efter gemensamt förslag av konstnärsnämnden och styrelsen för Sveriges författarfond eller efter yttrande av dessa organ.

Inkomstgaranti kan uppgå till högst fem gånger basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring. Basbeloppet för i år är 27 900 kr. Garantins maximibelopp uppgår således för år 1989 till 139 500 kr. Maximibeloppet minskas med innehavarens årsinkomst upp till ett basbelopp och med 75 % av årsinkomsten i övrigt.

Utskottet har inte någon erinran mot vad som anförs i propositionen i fråga om inkomstgarantins avtrappningsregel.

Antalet inkomstgarantier för innevarande budgetår har av regeringen fastställts till 129. I propositionen förordas att ytterligare två garantirum inrättas. För de två nya garantirummen samt basbeloppshöjningar m.m. har i propositionen föreslagits en ökning av anslaget med 2 023 000 kr. till 9 298 000 kr.

I fem motioner framställs yrkanden om en ökad medelsanvisning som ger utrymme för att inrätta fler garantirum, nämligen i motionerna Kr229 (fp)

yrkande 12, Kr314 (m) yrkande 16 och Kr353 (mp) yrkande 5 tio garantirum, i motion Kr355 (c) yrkande 7 sex till sju garantirum och i motion Kr239 (vpk) yrkande 8 sju garantirum. Därjämte vill motionärerna bakom sistnämnda motion att riksdagen skall medge att det under en treårsperiod skall ske en ökning med 20 garantirum.

Utskottet delar den uppfattning som kommer till uttryck i motionerna, nämligen att det finns många konstnärer som är förtjänta av inkomstgaranti och har behov av den och att det därför är angeläget att ytterligare garantirum under nästa budgetår kan inrättas. Enligt utskottet är en ökning med sju garantirum under nästa budgetår en lämplig avvägning. Till följd härav bör medelsanvisningen för nästa budgetår ökas med 560 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit. Det anförda innebär att utskottet tillstyrker motionerna Kr239 yrkande 8 i här aktuell del och motion Kr355 yrkande 7. Övriga motionsyrkanden tillgodoses i betydande utsträckning genom detta ställningstagande.

Vidare ansluter sig utskottet till den i motion Kr239 framförda uppfattningen att det under den kommande treårsperioden bör ske en ökning av antalet inkomstgarantier med totalt 20 garantirum, dvs. 13 garantirum utöver de garantirum som utskottet föreslagit i det föregående. Med anledning av motionärernas förslag i här aktuell del förordar därför utskottet att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att antalet garantirum bör ökas med för budgetåret 1990/91 sju garantirum och för budgetåret 1991/92 sex garantirum.

Ersättning åt författare m.fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m.m. (F 7)

Bibliotekersättning ges för utlåning genom folkbibliotek av litterärt verk i original av svensk eller i Sverige bosatt upphovsman och litterärt verk i svensk översättning. Ersättning ges även för böcker som ingår i bibliotekens referenssamlingar.

Från anslaget överförs årligen till Sveriges författarfond medel som beräknas på grundval av vissa grundbelopp för bibliotekersättningen. Av fondens medel utbetalas individuell ersättning (författarpenning och översättarpenning) samt arbetsstipendier och andra typer av understöd till författare och översättare m.fl.

Mellan regeringen och de upphovsmanorganisationer som berörs av bibliotekersättningen ingicks den 12 september 1985 en överenskommelse om förhandlingar angående bibliotekersättningens grundbelopp. Enligt överenskommelsen åtar sig regeringen att som ett led i beredningen av sitt förslag till statsbudget förhandla med organisationerna om storleken av grundbeloppet för hemlån av originalverk. När avtal träffats skall regeringen lägga fram förslag till riksdagen om anslagsberäkning på grundval av det avtalade grundbeloppet.

Regeringen har den 30 juni 1988 träffat överenskommelse med organisationerna om bibliotekersättningens grundbelopp för budgetåren 1988/89 och 1989/90.

Till följd av överenskommelsen godkände riksdagen i november förra året

ett förslag av regeringen av innebörd att för innevarande budgetår grundbeloppet för hemlån av originalverk – som då uppgick till 48 öre – skulle vara 55 öre, för referensexemplar av originalverk 2 kr. 20 öre, för hemlån av översatt verk 27,5 öre och för referensexemplar av översatt verk 1 kr. 10 öre. Vidare anvisades på tilläggsbudget ett belopp av 7 105 000 kr. för innevarande budgetår (prop. 1988/89:25 bil. 5, 1988/89:KrU8, rskr. 1988/89:16).

Enligt överenskommelsen skall regeringen föreslå riksdagen att biblioteksersättningens grundbelopp för hemlån av originalverk för budgetåret 1989/90 skall vara 63 öre. Regeringen har vidare föreslagit att övriga belopp skall höjas i motsvarande mån. Med utgångspunkt i de föreslagna grundbeloppen har regeringen beräknat ett medelsbehov för biblioteksersättningen av 62 054 000 kr.

Motionärerna bakom motion Kr353 (mp) vill att grundbeloppet för hemlån av originalverk skall bestämmas till 72 öre och att övriga belopp skall höjas i motsvarande mån. De föreslår därför att anslaget räknas upp med 8,9 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit (yrkande 6).

Enligt utskottets mening måste det finnas starka skäl för att riksdagen inte skall godta innehållet i en överenskommelse som träffats mellan regeringen och upphovsmanorganisationerna med stöd av den förhandlingsordning som lades fast år 1985. Sådana skäl föreligger inte i fråga om den överenskommelse som träffats rörande biblioteksersättningen för bl.a. budgetåret 1989/90. Utskottet tillstyrker på grund av det anförda regeringens förslag i här aktuella delar och avstyrker motionsyrkandet.

Det anförda innebär således att utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

Ersättning till rättighetshavare på musikområdet (F 8)

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. *beträffande medelsanvisningen till Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer*

att riksdagen med anledning av proposition 1988/89:100 och motionerna 1988/89:Kr314 yrkande 14 och 1988/89:Kr353 yrkande 4 samt med bifall till motion 1988/89:Kr239 yrkande 1 till *Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer* för budgetåret 1989/90 anvisar ett anslag av 38 000 000 kr..

2. *beträffande formerna för beslut om beloppsgränser för konstnärsbidrag*

att riksdagen godkänner vad i propositionen föreslagits angående formerna för beslut om beloppsgränser för konstnärsbidrag,

3. *beträffande särskilda insatser för tonsättare och fonogramartister*
att riksdagen med bifall till proposition 1988/89:100 och med avslag på motionerna 1988/89:Kr229 yrkandena 5, 6, 7 och yrkande 8 i motsvarande del och 1988/89:Kr239 yrkandena 3, 4, 5 och yrkande 6 i

motsvarande del samt 1988/89:Kr314 yrkande 6, beslutar att för angivna ändamål under anslaget vid mom. 12 skall beräknas belopp som innefattas i förslaget i propositionen,

4. *beträffande särskilda medel för projekt på filmområdet*

att riksdagen med anledning av proposition 1988/89:100 och med bifall till motionerna 1988/89:Kr229 yrkande 11, 1988/89:Kr239 yrkande 7, 1988/89:Kr240 och 1988/89:Kr303, samtliga motioner i motsvarande del, beslutar att för angivna ändamål under anslaget vid mom. 12 skall beräknas 2 000 000 kr.,

5. *beträffande en kartläggning av konstnärers ekonomiska situation*

att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89:Kr229 yrkande 4, 1988/89:Kr239 yrkande 9 och 1988/89:Kr355 yrkande 5, samtliga motioner i motsvarande del, samt med avslag på motion 1988/89:Kr273 yrkande 3 beslutar att för angivna ändamål under anslaget vid mom. 12 skall beräknas 500 000 kr.,

6. *beträffande stöd till utställningar och ateljéarbete utomlands*

att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89:Kr229 yrkande 10, 1988/89:Kr239 yrkande 2 och 1988/89:Kr355 yrkande 11, samtliga motioner i motsvarande del, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

7. *beträffande viss utställning*

att riksdagen med anledning av proposition 1988/89:100 och med bifall till motion 1988/89:Kr329 i motsvarande del beslutar att för angivna ändamål under anslaget vid mom. 12 skall beräknas 250 000 kr.,

8. *beträffande vissa stipendier*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Kr314 yrkande 15 i motsvarande del.

9. *beträffande stöd till frilansande musiker och sångare*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Kr229 yrkande 8 i motsvarande del.

10. *beträffande en särskild uppräknings av anslaget*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Kr229 yrkande 9 i motsvarande del.

11. *beträffande en generell uppräknings av anslaget*

att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Kr229 yrkande 8 och 1988/89:Kr239 yrkande 2, båda motionerna i motsvarande del.

12. *beträffande medelsanvisningen till Bidrag till konstnärer*

att riksdagen med anledning av proposition 1988/89:100 och motion 1988/89:Kr239 yrkande 2, med bifall till motionerna 1988/89:Kr229 yrkandena 4, 10 och 11, 1988/89:Kr239 yrkandena 7 och 9, 1988/89:Kr240, 1988/89:Kr303, 1988/89:Kr329, 1988/89:Kr355 yrkandena 5 och 11 samt med avslag på motionerna 1988/89:Kr229 yrkandena 8 och 9 samt 1988/89:Kr239 yrkande 6 och 1988/89:Kr314 yrkande 15, samtliga motioner i motsvarande del, till *Bidrag till konstnärer* för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 22 943 000 kr.,

13. *beträffande vidareförsäljning av konst*

att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Kr212 och 1988/89:Kr355 yrkande 6.

14. *beträffande medelsanvisningen till Inkomstgarantier för konstnärer*

att riksdagen med anledning av proposition 1988/89:100 och motionerna 1988/89:Kr229 yrkande 12, 1988/89:Kr314 yrkande 16 och 1988/89:Kr353 yrkande 5 samt med bifall till motionerna 1988/89:Kr239 yrkande 8 i motsvarande del och 1988/89:Kr355 yrkande 7 till *Inkomstgarantier för konstnärer* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag av 9 858 000 kr.,

15. *beträffande uttalande om en ökning av antalet inkomstgarantier för konstnärer*

att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Kr239 yrkande 8 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

16. *beträffande grundbelopp för bibliotekersättningen*

att riksdagen med bifall till proposition 1988/89:100 och med avslag på motion 1988/89:Kr353 yrkande 6 i motsvarande del godkänner de i propositionen framlagda förslagen till grundbelopp för bibliotekersättningen,

17. *beträffande medelsanvisningen till Ersättning åt författare m.fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m.m.*

att riksdagen med bifall till proposition 1988/89:100 och med avslag på motion 1988/89:Kr353 yrkande 6 i motsvarande del till *Ersättning åt författare m.fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m.m.* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag av 64 380 000 kr.,

18. *beträffande medelsanvisningen till Ersättning till rättighetshavare på musikområdet*

att riksdagen till *Ersättning till rättighetshavare på musikområdet* för budgetåret 1989/90 anvisar ett anslag av 3 000 000 kr.

Stockholm den 16 mars 1989

På kulturutskottets vägnar

Åke Gustavsson

Närvarande: Åke Gustavsson (s), Maja Bäckström (s), Jan-Erik Wikström (fp), Jan Hyttring (c), Anders Nilsson (s), Lars Ahlmark (m), Sylvia Pettersson (s), Leo Persson (s), Lars Ahlström (m), Margareta Fogelberg (fp), Stina Gustavsson (c), Alexander Chrisopoulos (vpk), Kaj Nilsson (mp), Ulla Samuelsson (s), Göran Åstrand (m), Ulla Johansson (s) och Iréne Vestlund (s).

1. Medelsanvisningen till Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer (mom. 1)

Åke Gustavsson, Maja Bäckström, Anders Nilsson, Sylvia Pettersson, Leo Persson, Ulla Samuelsson, Ulla Johansson och Iréne Vestlund (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Utskottet delar" och slutar med "yrkande 4" bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att en kraftig förstärkning av visningsersättningen, nämligen en förstärkning med 10 milj. kr., skedde budgetåret 1987/88. Medelsanvisningen för innevarande budgetår innebar en uppräknings med 3 % och årets budgetförslag innebär en uppräknings med 4 %. Med beaktande av den tidigare väsentliga höjningen av visningsersättningen och då ersättningen därefter räknats upp med rimlig hänsyn tagen till kostnadsutvecklingen ansluter sig utskottet till regeringens förslag till medelsanvisning och avstyrker motionsyrkandena.

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *medelsanvisningen till Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer*

att riksdagen med bifall till proposition 1988/89:100 och med avslag på motionerna 1988/89:Kr239 yrkande 1, 1988/89:Kr314 yrkande 14 och 1988/89:Kr353 yrkande 4, till *Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer* för budgetåret 1989/90 anvisar ett anslag av 34 512 000 kr.,

2. Medelsanvisningen till Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer (mom. 1)

Lars Ahlmark, Lars Ahlström och Göran Åstrand (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Utskottet delar" och slutar med "yrkande 4" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning behöver bildkonstens ställning inom kulturlivet stärkas på olika sätt. Utskottet delar den uppfattning som motionärerna ger uttryck för, nämligen att en betydande uppräknings bör ske av visningsersättningen. En uppräknings för nästa budgetår med 5 milj. kr. utöver regeringens förslag är enligt utskottets uppfattning motiverad. Det anförda innebär att motion Kr239 yrkande 1 tillgodoses helt och att övriga motioner tillgodoses i viss mån.

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *medelsanvisningen till Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer*

att riksdagen med anledning av proposition 1988/89:100 och motionerna 1988/89:Kr239 yrkande 1, 1988/89:Kr314 yrkande 14 och 1988/89:Kr353 yrkande 4 till *Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer* för budgetåret 1989/90 anvisar ett anslag av 39 512 000 kr.,

3. Medelsanvisningen till Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer (mom. 1)

1988/89:KrU16

Kaj Nilsson (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Utskottet delar" och slutar med "yrkande 4" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som kommer till uttryck i motion Kr353, nämligen att betydande höjning av visningsersättningen är angelägen. Utskottet tillstyrker därför det i nämnda motion framlagda förslaget att anslaget för nästa budgetår räknas upp med 17,8 milj. kr. utöver regeringens förslag. Det anförda innebär att motionerna Kr239 och Kr314 i här aktuella delar tillgodoses.

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *medelsanvisningen till Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer*

att riksdagen med anledning av proposition 1988/89:100 och motionerna 1988/89:Kr239 yrkande 1, 1988/89:Kr314 yrkande 14 och med bifall till motion 1988/89:Kr353 yrkande 4 till *Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer* för budgetåret 1989/90 anvisar ett anslag av 52 312 000 kr..

4. Särskilda insatser för tonsättare och fonogramartister (mom. 3)

Lars Ahlmark, Lars Ahlström och Göran Åstrand (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Vid sin" och slutar med "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning är det angeläget att tonsättare och fonogramartister får ersättning för att deras verk tillhandahålls på bibliotek. Utskottet är dock inte berett att för sin del ta ställning till det förslag på området som presenteras i motionerna Kr229 och Kr239. De avstyrks därför i här aktuella delar.

När det gäller utgångspunkten för en reform på området ansluter sig utskottet till den uppfattning som anförs i motion Kr314, nämligen att ersättningen bör beräknas på samma grunder som för litterära upphovsmän och att villkoren för fördelning av stödet bör utformas genom avtal mellan parterna på samma sätt som sker beträffande bibliotekersättning. Med hänvisning till det anförda förordar utskottet att riksdagen hos regeringen begär förslag till en reform på området i enlighet med de anförda utgångspunkterna. Det anförda innebär samtidigt att utskottet tillstyrker regeringens förslag såvitt avser medelsberäkning för nästa budgetår till Särskilda insatser för tonsättare och fonogramartister.

dels att moment 3 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. beträffande *särskilda insatser för tonsättare och fonogramartister m.m.*

att riksdagen med anledning av proposition 1988/89:100 och motion 1988/89:Kr314 yrkande 6 samt med avslag på motionerna 1988/

89:Kr229 yrkande 5, 6, 7 och yrkande 8 i motsvarande del samt 1988/89:Kr239 yrkandena 3, 4, 5 och yrkande 6 i motsvarande del, beslutar *dels* att för angivna ändamål under anslaget vid mom. 12 skall beräknas belopp i enlighet med vad som innefattas i förslaget i propositionen, *dels* som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anför,

5. Särskilda insatser för tonsättare och fonogramartister m.m. (mom. 3)

Alexander Chrisopoulos (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Vid sin" och slutar med "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är det ett rättvisekrav att rättighetshavarna får ersättning efter likartade grunder som gäller för litterära upphovsmän. Utskottet ansluter sig till den uppfattning som kommer till uttryck i motionerna Kr229 och Kr239, nämligen att konstnärsnämndens förslag bör läggas till grund för en reform på området.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet att Sveriges komponistfond och Sveriges musikerfond inrättas och att fonderna tillförs medel på sätt som föreslås i motionerna Kr229 och Kr239 i här aktuella delar. Genom detta ställningstagande tillgodoses även motion Kr314 i här aktuell del (yrkande 6).

dels att moment 3 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. beträffande *särskilda insatser för tonsättare och fonogramartister m.m.*

att riksdagen med anledning av proposition 1988/89:100 och motion 1988/89:Kr314 yrkande 6 samt med bifall till motionerna 1988/89:Kr229 yrkandena 5, 6, 7 och yrkande 8 i motsvarande del samt 1988/89:Kr239 yrkandena 3, 4, 5 och yrkande 6 i motsvarande del, a) godkänner de i motionerna Kr229 och Kr239 förordade riktlinjerna för inrättande av Sveriges komponistfond och Sveriges musikerfond den 1 juli 1989, b) under ett nytt anslag under åttonde huvudtiteln till *Sveriges komponistfond* för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 2 115 000 kr., c) under ett nytt anslag under åttonde huvudtiteln till *Sveriges musikerfond* för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 765 000 kr.,

6. En kartläggning av konstnärers ekonomiska situation (mom. 5)

Åke Gustavsson, Maja Bäckström, Anders Nilsson, Sylvia Pettersson, Leo Persson, Ulla Samuelsson, Ulla Johansson och Iréne Vestlund (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Utskottet delar" och slutar med "föregående ställningstagande" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning är det angeläget att behovet av nytt statistiskt

material får bedömas i anslutning till en översyn av konstnärsstödet som aviseras i budgetpropositionen. Det torde för övrigt enligt vad utskottet inhämtat vara tveksamt om den av motionärerna föreslagna medelsberäkningen förlår för att få till stånd en kvalificerad statistisk undersökning av åsyftat slag. Frågor om inriktningen av statistiska centralbyråns arbete bör enligt utskottets mening tas upp till behandling i samband med prövning av det statistikförsörjningsprogram för kulturområdet som är under utarbetande. Det anförda innebär att utskottet avstyrker bifall till motionerna Kr229 yrkande 4, Kr239 yrkande 9, Kr355 yrkande 5 och Kr273 yrkande 3.

dels att moment 5 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

5. beträffande *en kartläggning av konstnärers ekonomiska situation* att riksdagen med avslag på motionerna 1988/89:Kr229 yrkande 4, 1988/89:Kr239 yrkande 9 och 1988/89:Kr355 yrkande 5, samtliga motioner i motsvarande del, samt med avslag på motion 1988/89:Kr273 yrkande 3 beslutar att medel för angivna ändamål inte skall beräknas under anslaget vid mom. 12,

7. Stöd till utställningar och ateljéarbete utomlands (mom. 6)

Åke Gustavsson, Maja Bäckström, Anders Nilsson, Sylvia Pettersson, Leo Persson, Ulla Samuelsson, Ulla Johansson och Iréne Vestlund (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Utskottet delar" och slutar med "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att av redovisningen i motionen framgår att konstnärsnämnden för innevarande budgetår disponerar ca 600 000 kr. för det angivna ändamålet. En förstärkning av anslaget i enlighet med vad motionärerna yrkar kan därför inte anses påkallad för att medge ett ökat stöd åt konstnärer i de angivna avseendena. Med hänsyn till det anförda och då det av regeringen i budgetpropositionen (s. 328) aviserade översynsarbetet – med särskild inriktning bl.a. på en förbättring av konstnärernas arbetsvillkor – inte bör föregripas, avstyrker utskottet bifall till motionerna i här aktuella delar.

dels att moment 6 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

6. beträffande *stöd till utställningar och ateljéarbete utomlands* att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Kr229 yrkande 10, 1988/89:Kr239 yrkande 2 och 1988/89:Kr355 yrkande 11, samtliga motioner i motsvarande del.

8. Viss utställning (mom. 7)

Åke Gustavsson, Maja Bäckström, Anders Nilsson, Sylvia Pettersson, Leo Persson, Ulla Samuelsson, Ulla Johansson och Iréne Vestlund (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Som framhålls" och slutar med "till motionen" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som redovisas i propositionen, nämligen att utgifter för tillfällig utställningsverksamhet med nära anknytning till nämndens uppgifter bör anses utgöra en sådan förvaltningskostnad som bör

bekostas över anslaget. Utskottet delar därför regeringens uppfattning att något behov av särskilda resurser för det ifrågavarande ändamålet inte kan anses föreligga. Utskottet avstyrker därför motionen.

dels att moment 7 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

7. *beträffande viss utställning*

att riksdagen med bifall till proposition 1988/89:100 och med avslag på motion 1988/89:Kr329 i motsvarande del beslutar att för angivna ändamål under anslaget vid mom. 12 inte skall beräknas belopp utöver vad regeringens förslag ger utrymme för.

9. Vissa stipendier (mom. 8)

Lars Ahlmark, Lars Ahlström och Göran Åstrand (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "yrkande 15" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motionen föreligger det stora svårigheter särskilt för unga konstnärer att anordna en separatutställning. En sådan utställning har stor betydelse för att en konstnär skall kunna etablera sig och kunna sälja sina verk. Med hänsyn till det anförda ansluter sig utskottet till motionärernas uppfattning att konstnärnämnden bör tillföras 1 milj. kr. för inrättande av stipendier i syfte att bidra till finansieringen t.ex. av en första separatutställning. Motionen tillstyrks således i här aktuell del (yrkande 15).

dels att moment 8 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

8. *beträffande vissa stipendier*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Kr314 yrkande 15 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

10. En generell uppräknig av anslaget (mom. 11)

Alexander Chrisopoulos (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Med hänsyn" och slutar med "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning bör anslaget, utöver de särskilda förstärkningar som utskottet förordat i det föregående, bli föremål för en generell höjning med 2,6 milj. kr. utöver regeringens förslag, vilket ungefärligen motsvarar en 15-procentig höjning i förhållande till innevarande budgetår. Utskottet tillstyrker således motion Kr239 yrkande 2 i här aktuell del. Genom detta ställningstagande tillgodoses även motion Kr229 yrkande 8, såvitt därigenom begärs en generell uppräknig av anslaget.

dels att moment 11 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

11. *beträffande en generell uppräknig av anslaget*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Kr239 yrkande 2 och med anledning av motion 1988/89:Kr229 yrkande 8, båda motionerna i motsvarande del, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

11. Medelsanvisningen till Bidrag till konstnärer (mom. 12)

1988/89:KrU16

Under förutsättning av bifall till reservationerna 6,7 och 8

Åke Gustavsson, Maja Bäckström, Anders Nilsson, Sylvia Pettersson, Leo Persson, Ulla Samuelsson, Ulla Johansson och Iréne Vestlund (alla s) anser att moment 12 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

12. beträffande *medelsanvisningen till Bidrag till konstnärer* att riksdagen med anledning av proposition 1988/89:100, med bifall till motionerna 1988/89:Kr229 yrkande 11, 1988/89:Kr239 yrkande 7, 1988/89:Kr240 och 1988/89:Kr303 samt med avslag på motionerna 1988/89:Kr229 yrkandena 4, 8, 9 och 10, 1988/89:Kr239 yrkandena 2, 6 och 9, 1988/89:Kr314 yrkande 15, 1988/89:Kr329, 1988/89:Kr355 yrkandena 5 och 11, samtliga motioner i motsvarande del, till *Bidrag till konstnärer* för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 21 193 000 kr..

12. Medelsanvisningen till Bidrag till konstnärer (mom. 12)

Under förutsättning av bifall till reservation 9

Lars Ahlmark, Lars Ahlström och Göra Åstrand (alla m) anser att moment 12 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

12. beträffande *medelsanvisningen till Bidrag till konstnärer* att riksdagen med anledning av proposition 1988/89:100 och motion 1988/89:Kr239 yrkande 2, med bifall till motionerna 1988/89:Kr229 yrkandena 4, 10 och 11, 1988/89:Kr239 yrkandena 7 och 9, 1988/89:Kr240, 1988/89:Kr303, 1988/89:Kr314 yrkande 15, 1988/89:Kr329 och 1988/89:Kr355 yrkandena 5 och 11 samt med avslag på motionerna 1988/89:Kr229 yrkandena 8 och 9 och 1988/89:Kr239 yrkande 6, samtliga motioner i motsvarande del, till *Bidrag till konstnärer* för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 23 943 000 kr..

13. Medelsanvisningen till Bidrag till konstnärer (mom. 12)

Under förutsättning av bifall till reservationerna 5 och 10

Alexander Chrisopoulos (vpk) anser att moment 12 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

12. beträffande *medelsanvisningen till Bidrag till konstnärer* att riksdagen med anledning av proposition 1988/89:100 och motion 1988/89:Kr229 yrkande 8, med bifall till motionerna 1988/89:Kr229 yrkandena 4, 10 och 11, 1988/89:Kr239 yrkandena 2, 6, 7 och 9, 1988/89:Kr240, 1988/89:Kr303, 1988/89:Kr329 och 1988/89:Kr355 yrkandena 5 och 11 samt med avslag på motionerna 1988/89:Kr229 yrkande 9 och 1988/89:Kr314 yrkande 15, samtliga motioner i motsvarande del, till *Bidrag till konstnärer* för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 24 543 000 kr..

14. Vidareförsäljning av konst (mom. 13, motiveringen)

1988/89:KrU16

Lars Ahlmark, Lars Ahlström och Göran Åstrand (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "I betänkandet" och slutar med "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

I betänkandet framhöll utskottet att kulturarbetarnas ekonomiska villkor inte är tillfredsställande trots de insatser som gjorts av stat, landsting och kommun. Inte minst många bildkonstnärer lever under villkor som behöver förbättras.

Vidare uttalade utskottet (reservation 1) sin anslutning till den uppfattning som skatteutskottet anfört i ärendet, nämligen att en kulturpolitiskt motiverad ersättning till bildkonstnärer inte bör finansieras genom en punktskatt på vidareförsäljning av konst. Om staten vill ge bildkonstnärerna ett stöd motsvarande vad denna skatt skulle kunna ge bör det i stället ske genom att utrymme för stödet skapas i statsbudgeten. Denna fråga framhöll utskottet bör prövas på sedvanligt sätt i budgetsammanhang.

I likhet med lagutskottet ansåg kulturutskottet att det är nödvändigt att man avvaktar upphovsrättsutredningens ställningstagande till frågan om en upphovsrättslig ersättning till konstnärer vid vidareförsäljning av deras verk.

Sammanfattningsvis avstyrkte utskottet de då aktuella motionerna med motiveringen (reservation 1) att en kulturpolitiskt motiverad förstärkning av stödet till bildkonstnärer bör prövas i samband med behandlingen av budgeten för budgetåret 1989/90 och att den upphovsrättsliga sidan av frågan kommer att behandlas av upphovsrättsutredningen.

Frågor om (=utskottet 6 rader) upphovsrättsutredningens arbete.

Enligt utskottets uppfattning har inte förekommit något som ger anledning till annat ställningstagande än det som utskottet gav uttryck för i december 1988. Motionerna avstyrks därför i här aktuella delar.

15. Vidareförsäljning av konst (mom. 13)

Jan Hyttring och Stina Gustavsson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning bör visserligen upphovsrättsutredningens arbete avvaktas innan slutlig ställning tas till frågan om införandet av en avgift vid vidareförsäljning av konst. Samtidigt är det emellertid, som framhålls i motion Kr355, angeläget att onödigt dröjsmål inte uppstår. Med bifall till motionen i här aktuell del förordar därför utskottet att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att ett arbete som syftar till att ta fram ett förslag om en avgift vid vidareförsäljning av konst bör bedrivas parallellt med upphovsrättsutredningens arbete. Motion Kr212 avstyrks med hänvisning till det anförda.

dels att moment 13 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

13. beträffande *vidareförsäljning av konst*
att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Kr355 yrkande 6 och med

avslag på motion 1988/89:Kr212 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

1988/89:KrU16

16. Vidareförsäljning av konst (mom. 13)

Alexander Chrisopoulos (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "aktuella delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som motionärerna bakom motion Kr212 ger uttryck för, nämligen att det från kulturpolitisk utgångspunkt är viktigt att en avgift vid vidareförsäljning av konst införs som skall tillföras konstnärskollektivet i sin helhet och syfta till att förbättra dess ekonomiska villkor. Frågan är enligt utskottets mening så angelägen att det inte kan anses motiverat att avvakta upphovsrättsutredningens arbete. Utskottet avstyrker därför motion Kr355 i här aktuell del. I enlighet med vad som föreslås i motion Kr212 bör riksdagen hos regeringen begära ett förslag till en avgift vid vidareförsäljning av konst utan avvaktan på upphovsrättsutredningens arbete. Utskottet tillstyrker således sistnämnda motion.

dels att moment 13 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

13. beträffande *vidareförsäljning av konst*
att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Kr212 och med avslag på motion 1988/89:Kr355 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

17. Medelsanvisningen till Inkomstgarantier för konstnärer (mom. 14)

Åke Gustavsson, Maja Bäckström, Anders Nilsson, Sylvia Pettersson, Leo Persson, Ulla Samuelsson, Ulla Johansson och Iréne Vestlund (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Utskottet delar" och slutar med "detta ställningstagande" bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att regeringens förslag innebär att två nya inkomstgarantier inrättas och att anslaget i förhållande till innevarande budgetår räknas upp betydligt. Enligt utskottets uppfattning bör den översyn som regeringen aviserat i budgetpropositionen (s. 328) inte föregripas. Utskottet avstyrker motionerna, såvitt däri begärs en ökning av anslaget utöver regeringens förslag.

dels att moment 14 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

14. beträffande *medelsanvisningen till Inkomstgarantier för konstnärer*
att riksdagen med bifall till proposition 1988/89:100 och med avslag på motionerna 1988/89:Kr229 yrkande 12, 1988/89:Kr239 yrkande 8 i motsvarande del, 1988/89:Kr314 yrkande 16, 1988/89:Kr353 yrkande 5 och 1988/89:Kr355 yrkande 7 till *Inkomstgarantier för konstnärer* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag av 9 298 000 kr.,

18. Uttalande om en ökning av antalet inkomstgarantier för konstnärer (mom. 15)

1988/89:KrU16

Åke Gustavsson, Maja Bäckström, Anders Nilsson, Sylvia Pettersson, Leo Persson, Ulla Samuelsson, Ulla Johansson och Iréne Vestlund (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Vidare ansluter" och slutar med "sex garantirum" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning bör riksdagen inte föregripa budgetprövningen för kommande budgetår på det sätt som föreslås i motion Kr239. Utskottet avstyrker därför motionen i här aktuell del (yrkande 8).

dels att moment 15 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

15. beträffande *uttalande om en ökning av antalet inkomstgarantier för konstnärer*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Kr239 yrkande 8 i motsvarande del,

19. Grundbelopp för biblioteksersättningen (mom. 16)

Kaj Nilsson (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "avstyrker motionsyrkandet" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motionen har biblioteksersättningen trots en viss höjning av ersättningens grundbelopp inte kunnat återställa en eftersläpande realvärdeförsämring. Mot denna bakgrund tillstyrker utskottet motionärernas förslag i fråga om höjning av biblioteksersättningens grundbelopp.

dels att moment 16 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

16. beträffande *grundbelopp för biblioteksersättningen*
att riksdagen med anledning av proposition 1988/89:100 och med bifall till motion 1988/89:Kr353 yrkande 6 i motsvarande del godkänner de av utskottet föreslagna grundbeloppen för biblioteksersättningen,

20. Medelsanvisningen till Ersättning åt författare m.fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m.m. (mom. 17)

Kaj Nilsson (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Det anförda" och slutar med "till medelsanvisning" bort ha följande lydelse:

Med hänvisning till utskottets ställningstagande i det föregående (reservation 19) bör som föreslås i motionen anslaget räknas upp med 8,9 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit. Motionen tillstyrks således även i denna del.

dels att moment 17 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

17. beträffande *medelsanvisningen till Ersättning åt författare m.fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m.m.*
att riksdagen med anledning av proposition 1988/89:100 och med bifall

till motion 1988/89:Kr353 yrkande 6 i motsvarande del till *Ersättning åt författare m.fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m.m.* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag av 73 280 000 kr. 1988/89:KrU16

Sammanfattning	1
Propositionen	2
Motioner	2
Utskottet	5
Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer (F 4)	5
Bidrag till konstnärer (F 5)	5
Inkomstgarantier för konstnärer (F 6)	10
Ersättning åt författare m.fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m.m. (F 7)	11
Ersättning till rättighetshavare på musikområdet (F 8)	12
Hemställan	12
Reservationer	
1. Medelsanvisningen till Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer (s)	15
2. Medelsanvisningen till Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer (m)	15
3. Medelsanvisningen till Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer (mp)	16
4. Särskilda insatser för tonsättare och fonogramartister (m)	16
5. Särskilda insatser för tonsättare och fonogramartister m.m. (vpk) ..	17
6. En kartläggning av konstnärers ekonomiska situation (s)	17
7. Stöd till utställningar och ateljéarbete utomlands (s)	18
8. Viss utställning (s)	18
9. Vissa stipendier (m)	19
10. En generell uppräknig av anslaget (vpk)	19
11. Medelsanvisningen till Bidrag till konstnärer (s)	20
12. Medelsanvisningen till Bidrag till konstnärer (m)	20
13. Medelsanvisningen till Bidrag till konstnärer (vpk)	20
14. Vidareförsäljning av konst (m)	21
15. Vidareförsäljning av konst (c)	21
16. Vidareförsäljning av konst (vpk)	22
17. Medelsanvisningen till Inkomstgarantier för konstnärer (s)	22
18. Uttalande om en ökning av antalet inkomstgarantier för konstnärer (s)	23
19. Grundbelopp för biblioteksersättningen (mp)	23
20. Medelsanvisningen till Ersättning åt författare m.fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m.m. (mp)	23

